

TÜRK TİCARET KANUNU

Uzun yıllar süren çalışmaların ardından 13 Ocak 2011 tarihinde kabul edilen 6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Kanun’un gerekçesinde Avrupa Birliği’ne uyum sürecinin bir parçası olarak, yeni çıkarılan kanunlarla uyum, ülkedeki yatırım ortamının şeffaf ve güvenli hale getirilmesi, modern uygulamaların, bilişim teknolojilerinde gelişmelerin yasal dayanağa kavuşturulması, ticaret hukuku uygulamalarının standartlaştırılması gibi ihtiyaçlar nedeniyle bu çalışmanın yapıldığı izah edilmektedir. Yeni Ticaret Kanunu genel olarak 1 Temmuz 2012 itibariyle yürürlüğe girecek olup, yürürlüğe ilişkin 6103 sayılı yasada bazı hükümler için farklı yürürlük tarihleri yer almıştır.

Kanunun getirdiği yeniliklere ilişkin açıklamalarımıza aşağıda yer verilmiştir.

1)TİCARİ İŞLETME HUKUKU’NA İLİŞKİN YENİLİKLER

Yeni Ticaret Kanunu’nun Başlangıç bölümü altındaki 8.madde hükmüyle getirdiği en önemli değişiklik tacir olmayan kişiler arasında bileşik faiz uygulamasının kesin bir şekilde yasaklanmasıdır. Madde hükmünce bileşik faiz uygulaması yalnız cari hesaplarla, her iki taraf bakımından da ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde geçerli olup tarafların her ikisinin de tacir olması gerekmektedir. Bu maddenin yürürlük tarihi 01.10.2012 olup, bu tarihe dek sözleşmelerde yer alan bileşik faiz hükümlerinin uyumlaştırılması gerekmektedir.

“**Tacir Olmanın Hükümleri**” başlıklı 18.maddede getirilen yenilikle Tacirlerin Kanun uyarınca tutulması gerekli ticari defterleri tutmakla yükümlü oldukları belirtilmiş, böylelikle her tacirin ticari defterlerini Türkiye Muhasebe Standartları’na uygun tutmakla yükümlü olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

39.maddede yer alan “**Ticaret Ünvanı Kullanma Zorunluluğu**” başlığı altında ticari işletmenin düzenlediği ticari mektuplarda ve ticari defterlere yapılan kayıtların dayandığı belgelerde sicil numarası, ticaret ünvanı, merkez adresi, taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı, internet sitesinin adresi, Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri ile müdür ve yöneticilerin ad ve soyadlarının yer alması gerekmektedir. Aksi davranış için 51.madde ile 2000.-TL idari para cezası öngörülmüştür.

Son Hükümler altında 1530.madde altında yer alan “**Mal ve Hizmet Tedarikinde Geç Ödemenin Sonuçları**” başlıklı maddeyle de bir yenilik getirilmekte ve ticari hayatta üreticileri, KOBİ’leri sözleşme şartlarını dayatma konusunda güçlü olan ticari işletmeler karşısında korumak amacıyla, işletmelere mal tedarik edenlerin ve hizmet sunanların faturalarının borçlu tarafından zamanında ödenmesini sağlayan hükümlere yer verilmektedir. Bu doğrultuda, mal ve hizmet tedariki işlemlerinde alacaklı ifa ve tedarik borcunu yerine getirmiş olmasına rağmen, borçlu, gecikmeden sorumlu tutulamayacağı haller hariç, sözleşmede belirtilen ödeme süresinde borcunu ödemezse, ihtara gerek olmaksızın temerrüde düşer. Alacaklı, şart edilmemiş olsa bile faize hak kazanır. Sözleşmede öngörülen ödeme süresi en fazla 60 gün olabilir. Alacaklı aleyhine ağır bir haksız durum yaratmamak şartıyla ve karşılıklı anlaşmak suretiyle daha uzun bir süre öngörülebilir. Ancak, alacaklının KOBİ veya tarımsal ya da hayvansal üretici olduğu veya borçlunun büyük işletme sıfatını taşıdığı hallerde ödeme süresi 60 günü aşamaz. Sözleşmede ödeme günü veya süresi belirtilmemişse veya belirtilen süre Kanundaki düzenlemelere aykırı ise, borçlu 30 günlük sürenin sonunda ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş sayılır ve alacaklı faize hak kazanır. Temerrüt faiz oranının sözleşmede öngörülmediği veya ilgili hükümlerin geçersiz olduğu durumlarda uygulanacak faiz oranını TCMB ilan eder. Oran, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda öngörülen ticari işlere uygulanacak gecikme faizi oranından %8

fazla olmalıdır. Gecikme faizi ödenmeyeceğini ya da çok düşük faiz oranı öngören sözleşme hükümleri geçersizdir. Ayrıca, alacaklının KOBİ veya tarımsal veya hayvansal üretici olup borçlunun büyük ölçekli işletme olduğu hallerde taksitle ödemeyi öngören sözleşme hükümleri geçersizdir.

II)TİCARET ŞİRKETLERİNE DAİR YENİLİKLER

Genel Hükümler altında **Sermaye** hakkındaki 127.maddede yapılan değişiklikle sermaye olarak konabilecek değerler arasına devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler de eklenmiştir. Ayrıca mevcut yasada yer alan sınıai haklar terimi kaldırılarak yerine kapsamı daha geniş olan fikri mülkiyet hakları eklenmiştir.

128.maddede ise sermaye olarak konan taşınmazların tapuya şerh verildiği, fikri mülkiyet hakları ile diğer değerler, varsa özel sicillerine kaydedildikleri ve taşınırılar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri takdirde aynı sermaye kabul olunur denilmek suretiyle aynı sermaye konan değerlerin tescilden önce şerh verilerek korunması amaçlanmıştır.

134 ila 194.maddeler arasında Şirket birleşme, bölünme ve tür değiştirmelerine ilişkin detaylı açıklamalar yer almaktadır.

137.maddede yapılan değişiklikle **Birleşme**'ye konu şirketlerin aynı nev'iden olması koşulu kaldırılmış, sermaye şirketlerinin sermaye şirketleriyle, kooperatiflerle ya da devralan şirket olmak kaydıyla kolektif ve komandit şirketlerle, şahıs şirketlerinin şahıs şirketleriyle,devrolunan şirket olmaları kaydıyla, sermaye şirketleri ya da kooperatiflerle, kooperatiflerin ise kooperatiflerle, sermaye şirketleriyle ya da devralan şirket olmaları kaydıyla şahıs şirketleriyle birleşebileceği belirtilmiştir.

138.maddede yapılan değişiklikle malvarlığının dağıtılması aşamasına gelmemiş bir tasfiye halindeki şirketin de devrolunan şirket olması kaydıyla birleşmeye katılabilmesinin önü açılmıştır.

139.maddede ise sermayesini kaybeden bir şirketin de, sermayesinin borca batık miktarını karşılayabilecek miktarda tasarruf edilebilen özvarlığı olan bir şirket tarafından devralınmak suretiyle birleşmeye katılabilmesi imkanı yer almaktadır.

141.maddeye getirilen yenilikle de, birleşmeye katılan şirketlerin ortaklarına devralan şirkette yeni paylara sahip olma hakkı ya da sahip olunacak payların gerçek değerine eş bir ayrılma akçesi ödenmek suretiyle şirketten çıkma arasında seçim yapma hakkı tanınabilecektir. Ayrıca şirket hissedarlarının yüzde doksanınca onaylanması halinde birleşmeye bazı ortakların katılmasının önüne geçilerek ayrılma akçesi ödenmek suretiyle şirketten çıkarılması mümkün kılınmaktadır.

Bölünme hakkındaki maddelerde de genel olarak bölünme işlemlerinin esasları belirlenmiş 178.maddede ise Bölünme neticesinde iş ilişkilerinin geçmesine ilişkin olarak İş Kanunu ile uyumlu bir hüküm getirilmiştir. Buna göre tam veya kısmi bölünme halinde işçilerle yapılan hizmet sözleşmeleri, işçi itiraz etmediği takdirde devir gününe kadar sözleşmeden doğan tüm hak ve borçlarıyla birlikte devralana geçecektir.

Kanun'un 195 ila 209.maddeleri arasında ise "**Şirketler Topluluğu**" hükümlerine yer verilmiştir. Bu bölümde Vergi ve SPK mevzuatında mevcut hükümlere benzer hükümler getirilerek Şirket ile Topluluk arasındaki menfaat çelişmesinin olumsuz sonuçlarını önlemek amaçlanmıştır. 195.madde hükmünce bir hakim şirket ve ona doğrudan veya dolaylı olarak bağlı şirketler 'şirketler topluluğu'nu oluşturur. Hakim şirketler ana, bağlı şirketler yavru şirket konumundadır. Hakim şirketin merkezi yurtdışında bulunsa dahi bu maddelerdeki hükümlere tabidir.

Bağlı şirketin yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk üç ayı içinde, şirketin hâkim ve bağlı şirketlerle ilişkileri hakkında kapsamı 199.maddede izah olunduğu üzere bir rapor (bağlılık raporu) düzenlemekle yükümlüdür.

202.maddede yapılan düzenlemeyle hakim şirketin hakimiyetini bağlı bir şirketi kayba uğratabilecek şekilde kullanmasının önüne geçmek üzere hükümler getirilmiştir. Bu hükme aykırı surette davranılarak Bağlı Şirket'in; iş, varlık, fon, personel, alacak ve borç devri gibi hukuki işlemler yapmaya, kârını azaltmaya ya da aktarmaya, malvarlığını aynı veya kişisel nitelikte haklarla sınırlandırmaya, kefalet, garanti ve aval vermek gibi sorumluluklar yüklenmeye, ödemelerde bulunmaya, haklı bir sebep olmaksızın tesislerini yenilememek, yatırımlarını kısıtlamak, durdurmak gibi verimliliğini ya da faaliyetini olumsuz etkileyen kararlar veya önlemler almaya yahut gelişmesini sağlayacak önlemleri almaktan kaçınmaya yöneltilmesi halinde doğacak kayıpların Hakim Şirket tarafından denkleştirilmesi gerekmektedir. Bu denkleştirme yapılmadığı takdirde, Bağlı Şirket'in pay sahiplerinin ve alacaklılarının Hakim Şirket'ten ve yönetim kurulu üyelerinden şirketin zararının tazminini isteme hakları doğacaktır.

Bu bölümde yer alan 208.maddeyle bir şirketin paylarının ve oy haklarının yüzde doksanına sahip olan hakim şirkete azlığın şirketin çalışmasını engellemesi, dürüstlük kurallarına aykırı davranması, fark edilir sıkıntı yaratması hallerinde azlığın paylarını varsa borsa değeriyle, yoksa gerçek değeriyle veya genel kabul gören bir yöntemle göre belirlenecek değerle satın alma imkanı verilmiştir.

"Son Hükümler" altında yer alan 1524.madde hükmü ile de tüm sermaye şirketlerine bir internet sitesi açmak, şirketin internet sitesi mevcutsa bu sitenin belli bir bölümünü Kanun'da belirtilen hususların yayımlanmasına özgülemek zorunluluğu getirilmişken 6335 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle bu zorunluluk sadece 397.madde hükmüne Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek denetime tabi şirketlere hasredilmiştir. Bu madde, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten bir yıl sonra (01.07.2013) yürürlüğe girecektir.

A)ANONİM ŞİRKETLER

Anonim Şirketler'e ilişkin hükümler Kanun'un 329 ila 561.maddeleri arasında yer almaktadır.

"**Kuruluş**"a ilişkin hükümler 335.ve devamı maddelerinde yer almakta olup, şirketin kurucuların, kanuna uygun surette düzenlenmiş olan, sermayenin tamamını ödemeyi taahhüt ettikleri, imzalarının noterce onaylandığı esas sözleşmede anonim şirket kurma iradelerini beyan etmeleriyle kurulmuş olacağı ifade olunmaktadır.

338.maddede anonim şirketin kurulabilmesi için pay sahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığı şarttır denmek suretiyle asgari beş ortak zorunluluğu kalkmış ve tek ortaklı anonim şirket kurulmasına imkan sağlanmıştır.

339.maddede esas sözleşmede bulunması zorunlu hususlar tek tek sayılmış olup, 340.maddede ise bunların emredici hüküm niteliğinde olduğu ve ancak Kanun'da açıkça izin verilmişse bunlardan sapılabileceği belirtilmektedir.

344 ve 345. maddelerle getirilen yenilikle nakden taahhüt edilen payların itibari değerinin en az yüzde yirmibeşinin tescilden önce şirket adına açılacak özel bir hesaba bloke edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

346.maddede getirilen yenilikle de, anonim şirket hisselerinin kuruluşta halka arz edilebilmesinin önü açılmıştır.

Bu madde hükmüne göre, esas sözleşmede kuruluşu müteakip iki ay içinde halka arz edileceği belirtilen payların bedelleri satıştan elde edilen gelirden ödenir. Bu gelirden payların itibari değeri, giderler düşüldükten

sonra kalan tutar pay senetlerini halka arz eden pay sahiplerine ödenir. Halka arz süresinde satılmayan payların tümü, süresinde halka arzedilemeyen paylarınsa yüzde yirmibeşi iki aylık süreyi izleyen üçgün içerisinde ödenir.

357.ve 358.maddelerde “Temel İlkeler” başlığıyla getirilen yenilikler çerçevesinde ise pay sahiplerinin eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulacağına dair “**eşit işlem ilkesi**” ile “şirkete borçlanma yasağı” kapsamında pay sahiplerinin sermaye taahhüt borçlarını ödemedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte karı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanamayacakları hükmüne yer verilmiştir.

i)YÖNETİM KURULU

359.maddede yapılan değişiklikle yönetim kurulunun asgari 3 üyeden oluşması zorunluluğu kaldırılmış, tek kişilik yönetim kurulu mümkün kılınmıştır. Temsile yetkili en az bir üyenin yerleşim yerinin Türkiye’de bulunması ve Türk vatandaşı olması koşulu getirilmiştir. Ayrıca tüzel kişilerin yönetim kuruluna üye olabileceği, tüzel kişi üye seçildiği takdirde bu tüzel kişiyle birlikte tüzel kişi tarafından belirlenen sadece bir gerçek kişinin de tescil ve ilan olunacağı hükmü de getirilmiştir. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin en az dörtte birinin yüksek öğrenim görmüş olması zorunlu kılınmıştır.

Yönetim Kurulu üyelerinin görevden alınmasına ilişkin 364.maddede getirilen yenilikle de genel kurul gündeminde görevden almaya ilişkin madde olmasa dahi genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabileceği hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Diğer bir yenilikse görevden alınan üyeye tazminat hakkı tanınması olmuştur.

Kanun’un 375.maddesinde Yönetim Kurulu’nun devredemeyeceği görevleri sayılmıştır. Yedi bent halinde sayılan bu görevler kısaca; Şirketin üst düzeyde yönetimi, şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi, muhasebe, finans denetimi ve finansal planlama düzeninin kurulması, müdürlerin atanması ve görevden alınması, yönetimle ilgili kişilerin üst gözetimi, yönetim kurulu karar, pay defteri ve genel kurul toplantı defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporu ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve alınan kararların yürütülmesi ve borca batıklık durumunun mahkemeye bildirilmesinden ibarettir.

Kanun’un 367.maddesiyle yönetim kurulunun devredilemez görevleri dışında kalan yönetim görevlerini kısmen veya tamamen, düzenleyeceği bir iç yönergeyle bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devredebileceği belirlenmiştir. Yönetim kurulu pay sahipleri ya da alacaklıların istemi üzerine iç yönerge hakkında yazılı olarak bilgilendirme yapacaktır.

378.maddeyle getirilen bir değişiklik de, borsada işlem gören şirketlerde zorunlu olarak, diğer şirketlerde ise denetçinin gerekli görmesi halinde, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi ve gerekli önlem ve çarelerin alınması, riskin yönetilmesi amacıyla uzman bir komitenin (**Riskin Erken Saptanması Komitesi**) yönetim kurulu tarafından kurulması zorunluluğudur.

Mevcut kanunda yasaklanmışken yeni Kanun’un 379.maddesiyle imkan tanınan diğer bir kurum da şirketin kendi paylarını iktisap edebilmesine imkan verilmesidir.

Bununla Borsa’da işlem gören şirketleri manipülasyona karşı korumak, gelip geçici ortakların şirkete zarar vermesini engellemek amaçlanmıştır. Madde hükmüne göre her anonim şirket genel kurulun YK’ya verdiği yetkiye dayanarak sermayesinin yüzde onunu aşmamak koşuluyla kendi paylarını iktisap ve rehin

BÜLTEN

Özel Sayı 2012 -Türk Ticaret Kanunu

edebilir.Genel kurul bu yetkiyi en çok 5 yıl için geçerli olacak şekilde verebilir.İktisap edilecek paylar için ödenecek bedel çıkarıldıktan sonra şirketin kalan net aktif tutarı, en az esas veya çıkarılmış sermaye ile kanun ve esas sözleşmeler uyarınca dağıtılmasına izin verilmeyen yedek akçelerin toplamı kadar olmalıdır.

379.maddenin devamında da şirketin paylarını kanuna karşı hile ile iktisap etmesi (Md. 380) payların yakın ve ciddi bir kaybın önlenmesi için iktisabı (Md.381), 379. madde hükmüne bağlı olmaksızın payların iktisap edilebileceği haller (Md.382), payların ivazsız iktisabı (Md.383), payları elden çıkarma (Md.384-386) konuları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Yönetim Kurulu Toplantıları hakkındaki 390.maddede yönetim kurulunun üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanıp, hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile karar alacağına dair açıklık getirilmiştir. Mevcut Kanun'da toplantı nisabı üye sayısının yarısından bir fazlası olarak yer almaktaydı. Bu da 3 kişilik yönetim kurulu toplantı nisabınının 3, 5 kişilik yönetim kurulu nisabınının da 4 olarak yorumlanmasına yol açıyordu.

391.maddede Yönetim Kurulu'nun özellikle eşit işlem ilkesine aykırı, anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen, pay sahiplerinin vazgeçilemez nitelikteki haklarını ihlal eden, diğer organların devredilemez yetkilerine giren kararlarının batıl olduğu ve bunun tespitinin Mahkeme'den istenebileceği belirtilmektedir.395.maddede yapılan yenilikle de yönetim kurulu üyelerine, yakınlarına, ortağı oldukları şahıs şirketleri ve en az yüzde yirmisine katıldıkları sermaye şirketlerine Şirket'e nakit ya da ayın borçlanma yasağı getirilmiştir. Şirketin bu kişiler için kefalet, garanti ve teminat vermesi yasaklanmıştır. Ancak şirketler topluluğuna dahil şirketlerin birbirlerine kefil olmaları ve garanti verebilmeleri mümkündür.

Kanun'un aslen "Hukuki Sorumluluk" başlıklı 11.Bölümü altında 553.maddede yer alan "**Yönetim Kurulu Üyeleri'nin Sorumluluğu**" hakkındaki kısa açıklamamıza da aşağıda yer verilmiştir.

553.madde hükmüne göre, Yönetim kurulu üyeleri "kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlal ettikleri takdirde, kusurlarının bulunmadığını ispatlamadıkça, hem şirkete, hem pay sahiplerine, hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludur"lar. Yine bu maddenin devam eden fıkraları hükmüne göre de "Yönetim Kurulu üyelerinin kanun ve esas sözleşmeden doğan görev ve yetkilerinin diğerlerine devretmeleri halinde bu yetkileri devralanların fiil ve kararlarından sorumlu olmayacakları ve kontrolleri dışında kalan kanun ve esas sözleşmeye aykırılıklar ve yolsuzluklar nedeniyle sorumlu tutulamayacakları" düzenlenmiştir. En son fıkrada yer alan hükümlerle de özen ve gözetim yükümlülüğü gerekçe gösterilerek bu sorumsuzluk durumunun geçersiz kılınamayacağı belirtilmiştir.

Yine 557.maddeyle yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğuna ilişkin getirilen diğer bir yenilik de, "birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları halinde bunlardan her biri kusuruna ve durumun gereklerine göre, zarar şahsen kendine yükletilebildiği ölçüde bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olur. Birden çok sorumlu arasındaki başvuru durumun bütün gerekleri dikkate alınarak Hakim tarafından belirlenir" demek suretiyle, Yönetim Kurulu üyelerinin sorumluluk oranları hakkında Hakim tarafından farklılaştırılmış teselsül hükümlerinin uygulanacağını belirtmesidir.

Diğer yandan, mevcut Kanun hükümlerine göre Yönetim Kurulu üyeleri aleyhine sorumluluk davası açılabilmesi için genel kurul tarafından bu konuda karar alınması gerekirken, yeni Kanun'un 555/1. maddesinde "Şirketin uğradığı zararın tazminini Şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir" demek suretiyle bu davanın açılması için genel kurul kararı alınması zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır.

Yönetim Kurulu'nun cezai sorumluluğuna ilişkin olarak 562.maddede yer alan başlıca suçlar ise şunlardır.

Defter tutma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler, defterlerin açılış ve kapanış onaylarını yaptırmayanlar Türkiye Muhasebe Standartları'na uymayanlar hakkında dörtbinlira idari para cezası, bağlı ve hakim şirket rapor yükümlülüklerine uymayanlar hakkında ikiyüz günden az olmamak üzere adli para cezası, gerçeğe aykırı beyanda bulunan kurucular, pay sahiplerine kanun hükümlerine aykırı borç verenler hakkında üçyüz günden az olmamak üzere adli para cezası, belgeleri sahte olarak düzenleyenler ile ticari defterlere kasıtlı olarak gerçeğe aykırı kayıt yapanlar hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası, halktan izinsiz para toplayanlar hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezası, internet sitesi oluşturmayanlar hakkında yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezası, internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun şekilde koymayanlar hakkında yüz güne kadar adli para cezası verilmesi öngörülmüştür.

ii)DENETLEME

Denetleme hakkındaki hükümlere Kanun'un 397 ila 406.maddeleri arasında yer verilmiştir.

Bu hükümler çerçevesinde anonim şirketin finansal tablolarının yani hesaplarının denetlenmesi sistemi tamamen değişmiştir.Mevcut Kanun'da yer alan, şirketin 3 yasal zorunlu organından biri olan ve uzman bilgisine sahip olması zorunlu bulunmayan murakıplık sistemi kaldırılmıştır.

Genel olarak denetim hakkındaki maddeleri özetleyecek olursak;

Yeni Kanun şirketlerin denetimi açısından, Bağımsız Denetim, İşlem Denetimi ve Özel Denetim olmak üzere **2** ayrı tür denetim mekanizması öngörmüştür.

Bağımsız Denetim:398.madde hükmünce Bakanlar Kurulu'nca tespit edilecek anonim şirketlerin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları ve Yönetim Kurulu yıllık faaliyet raporunun denetlenmesi öngörülmektedir. Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu, içindeki finansal bilgilerin denetlenen finansal tablolar ile uyumlu olup olmadığı ve gerçeği yansıtip yansıtmadığı açısından denetlenecektir. Denetim uluslararası denetim standartları ile uyumlu Türkiye Denetim Standartları'na göre gerçekleştirilecek ve denetçinin denetiminden geçmemiş finansal tablolarla yönetim kurulu raporları ise düzenlenmemiş sayılacaktır.

Denetim, envanterin, muhasebenin, TMS'nın öngördüğü ölçüde iç denetimin, konsolide ve münferit finansal tabloların, mevcutsa Riskin Erken Saptanması Komitesi raporlarının ve Yıllık Faaliyet Raporunun denetimidir.

Denetçiler, şirket genel kurulunca, topluluk denetçileri ise, ana şirketin genel kurulunca seçilir. Denetçinin, her faaliyet dönemi yeniden seçilmesi şarttır. Faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçi seçilememişse, denetçi, yönetim kurulunun, her yönetim kurulu üyesinin veya herhangi bir pay sahibinin istemi üzerine, asliye ticaret mahkemesince atanır.

Şirket, kural olarak, seçilen bağımsız denetçiyi görevden alamaz. Ancak; şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi; Yönetim kurulunun ya da sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde esas veya çıkarılmış sermayenin yüzde beşini oluşturan pay sahiplerinin istemi üzerine, seçilmiş denetçinin şahsına ilişkin haklı bir sebebin gerektirmesi, özellikle de onun taraflı davrandığı yönünde bir kuşkunun varlığı hâlinde, başka bir denetçi atayabilir.

Denetçi yapılan denetim neticesinde 3 ayrı rapor düzenler. Bunlar, geçmiş yıla karşılaştırmalı olarak hazırlanmış, finansal tabloları konu alan rapor, yönetim kurulunun, şirketin veya topluluğun durumu hakkındaki yıllık faaliyet raporunun finansal tablolar ile tutarlılığı

BÜLTEN

Özel Sayı 2012 -Türk Ticaret Kanunu

ve gerçeğe uygunluğunun değerlendirildiği rapor ve riskin erken saptanması ve yönetimine yönelik bir sistemin ve yetkili komitenin kurulup kurulmadığı, böyle bir sistem varsa bunun yapısı ile komitenin uygulamalarını değerlendiren üçüncü bir rapordur.

Özel Denetçi: 406.madde hükmüne göre gerekli görüldüğü hallerde, herhangi bir pay sahibinin asliye ticaret mahkemesine başvurması sonucu mahkemenin tayin edeceği bir kişinin şirketler topluluğu ile ilgili inceleme yapması öngörülmüş olup, bu hüküm hakim şirket ile yavru şirket ilişkilerinin uygulamasına ilişkindir. Bunun yanısıra mevcut Kanun'da da yer alan pay sahiplerinin özel denetçi tayini taleplerine ait hususlar ise 438 ile 444.maddeler arasında yer almaktadır.

Denetçinin hukuki sorumluluğuna ilişkin 554.madde hükmüne göre, şirketin ve şirketler topluluğunun yılsonu ve konsolide finansal tablolarını, raporlarını, hesaplarını denetleyen denetçi ve özel denetçiler, kanuni görevlerinin yerine getirilmesinde kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumludur. Madde hükmüne göre kusuru iddia eden ispatlamakla yükümlüdür.

iii)GENEL KURUL

Anonim Şirket pay sahipleri genel kuruluna ilişkin hükümlere 407 ile 451.maddeleri arasında yer verilmiştir.

407.madde hükmüne göre pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesi ve denetçi genel kurulda hazır bulunur. “**Elektronik Kurullar**” başlıklı 1527/5 bendinde ise pay sahiplerinin genel kurula elektronik ortamda katılabilme esasları yer almaktadır. Bu hükmün uygulama esasları da Bakanlıkça yapılacak düzenlemelerle belirlenecektir.

409.maddede yapılan yenilikle yönetim kurulunun görev süresi dolmuş olsa bile Genel Kurul'u toplantıya çağırabilmesine imkan verilmiştir. Yönetim Kurulu'nun toplanamaması, nisabın oluşmaması gibi hallerde ise her bir pay sahibinin Mahkeme'ye başvurarak genel kurulu toplantıya çağırması mümkündür. Mevcut Kanun'dan farklı olarak denetçinin genel kurul çağırması yapma imkanı kaldırılmıştır.

411.madde hükmüyle de Azlığın Genel Kurulu toplantıya çağırmasının esasları düzenlenmiş bulunmaktadır. Buna göre sermayenin en az onda birini oluşturan pay sahipleri yönetim kurulundan Noter aracılığıyla

yapacakları bildirimle genel kurulu toplantıya çağırmasını ya da genel kurul zaten toplanacaksa gündeme madde eklenmesini talep ettikleri ve Yönetim Kurulu da bu talebi kabul ettiği takdirde kırkbeş gün içinde toplantı yapılacak şekilde genel kurula çağrı yapılır. Yönetim Kurulu bu isteme yedi gün içinde olumlu yanıt vermediği ya da reddettiği takdirde pay sahibi, şirketin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine başvurarak genel kurulun toplanması için karar alabilecektir. Bu çağrıyı da kayyım yapacaktır.

413.maddede gündemle ilgili olarak “gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. Kanuni istisnalar saklıdır” denmektedir. Bahsi geçen kanuni istisnalardan birincisi 416.maddede yer alan çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oy birliği ile madde eklenebileceği ve aksine sözleşme hükmünün geçersiz olacağına dair hükümlerle 413. maddenin 3. fıkrasında yer alan “yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tabloların müzakeresi maddesi ile ilgili sayılır” hükmü olup, bu düzenleme ile gündemde olmasa dahi, her olağan genel kurul toplantısında yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yeni yönetim kurulu üyelerinin seçimi mümkün hale getirilmiştir.

BÜLTEN

Özel Sayı 2012 -Türk Ticaret Kanunu

434.madde ile yürürlükteki Kanun'dan farklı olarak "her hisse senedine" bir oy hakkı yerine her hisse senedine açıkça payın toplam itibari değeri ile orantılı olarak oy hakkı tanınmıştır. Diğer yandan, esas sözleşmede yapılacak düzenlemeyle birden fazla paya sahip olan ortaklara tanınacak oy sayısının sınırlandırılabilmesi de kabul edilmiştir.

434.maddede yer alan bu genel kuralın yanı sıra 479 .maddede oyda imtiyazın ancak eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek sağlanabileceği de kabul edilmiştir. Bu madde hükmüne göre bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabilir.Ayrıca, işlem denetçisi seçimi, esas sözleşme değişikliği ve ibra ve sorumluluk davası açılmasında oyda imtiyaz uygulanmayacaktır.

Mevcut Kanun'da esas sözleşme ile toplantı ve karar nisaplarının değiştirilebilmesi konusunda açık bir düzenleme bulunmazken, Yeni Kanun'un 421.maddesinde bu fıkrada öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümlerinin geçersiz olacağı belirtilerek bu nisap oranlarının esas sözleşme ile sadece arttırılabileceği kabul edilmektedir.

Nisaplarla ilgili hususları değerlendirdiğimizde, Yeni Kanun'un 421/2a bendince bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar, 421/2b bendince şirket merkezinin yurtdışına taşınmasına ilişkin kararlar için sermayenin tümünü oluşturan pay sahiplerinin onayı gereklidir.

Genel Kurulda karar alınabilmesi için, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan pay sahiplerinin olumlu oyunun gerekli olduğu haller de 421/3.bendinde sayılmış olup bunlar, şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi, imtiyazlı pay oluşturulması ve nama yazılı payların devrinin sınırlandırılmasına ilişkin kararlardır.

Yeni Kanun'un 421/5.maddesiyle ilk defa getirilen bir düzenlemeye göre pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerde, sermayenin arttırılması ve kayıtlı sermaye tavanının

yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişikliklerinde ve birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin kararlarda sermayenin en az dörtte birini karşılayan pay sahiplerinin mevcut olduğu toplantıda oyçokluğuyla karar alınabilecektir.

iv)SONA ERME VE TASFİYE

Bu bölümde getirilen önemli bir yenilik 531.maddede yer alan haklı sebeplerin bulunması halinde

sermayenin halka açık anonim şirketlerde en az %5, diğerlerinde en az %10'una sahip pay sahiplerin mahkemeden şirketin feshini talep edebilme hakkıdır. Mahkeme fesih yerine, hisselerin gerçek değerini ödeyip; davacıların şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen diğer bir çözüme karar verebilecektir.

Yine bu Kanun'la getirilen bir başka yenilik de, 547.madde altındaki "**Ek Tasfiye**"dir. Buna göre, tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının gerekli olması halinde, tasfiye memurları, yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri veya alacaklılar mahkemeden bu ek işlemler sonlanıncaya kadar şirketin yeniden tescilini isteyebilirler. Bu talebi haklı gören mahkeme ek tasfiye için şirketin yeniden tesciline karar verir ve bu işlemleri yapmaları için son tasfiye memurlarını veya yeni bir veya birkaç kişiyi tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilan ettirir.

548.maddede ise şirketin sürenin dolması nedeniyle veya genel kurul kararıyla sona ermesi hallerinde malvarlığının dağıtılmasına henüz başlanmaması koşuluyla pay sahiplerinin yüzde altmışının vereceği kararla şirketin devam etmesine karar verilebileceği hükmü yer almaktadır.

B)LİMİTED ŞİRKETLER

Yeni Ticaret Kanunu'nda Limited Şirketler'e ilişkin hükümler 573-644.maddeler arasında yer almaktadır. Limited şirketler, kısmen kollektif şirket kısmen de anonim şirkete benzeyen melez yapısı korunmakla birlikte yenilik getiren hükümlerle anonim şirkete daha fazla yaklaşmıştır.

Yenilik getiren hükümler çerçevesinde, tek kişilik limited şirket kurulması mümkün kılınmıştır. Ortakların sayısı en fazla elli kişiyi geçemez.

Limited şirketlerin **asgari esas sermaye tutarı** 10.000.-TL olarak belirlenmiştir. Üzerlerinde sınırlı bir aynı hak, haciz veya tedbir bulunmayan nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dahil olmak üzere malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konabilecek olup, nakit olarak taahhüt edilen sermayenin tamamının hemen ödenmesi gerekmektedir. Esas sermaye payların itibari değeri 25.-TL ve katları olabilir. Esas sermaye payları itibari değerden veya bu değeri aşan bir bedelle çıkarılabilir.

Kanun'un 577.maddesinde sayılan esas sermaye payların devrinin sınırlandırılmasına dair, ortaklara sermaye payları ile ilgili önalım, geri alım, alım ve önerilme hakları tanınmasına dair, ek ödeme ya da yan edim yükümlülüklerine dair, bazı ortaklara üstün oy ya da veto hakkı tanınmasına dair, sözleşme cezası öngörülmesine dair, rekabet yasağına dair, çıkma hakkının tanınması ve bu hallerde ödenecek ayrılma akçesine dair, ortağın çıkarılmasına ilişkin özel sebepler öngören hükümler ve limited şirketler hakkında mevcut kanuni düzenlemelerden farklı düzenlemeler getiren tüm hükümlerin şirket sözleşmesine yazılmakla birlikte bağlayıcı hüküm niteliğini kazanacağı belirtilmektedir.

Limited şirket pay devrinin yazılı şekilde yapılması ve tarafların imzalarının Noter tarafından onaylanması gerekmektedir. Payın devri şirket sözleşmesinde aksi öngörülmedikçe genel kurulun onayına tabidir. Yine aksi şirket sözleşmesinde öngörülmedikçe genel kurul neden göstermeksizin payın devrini reddedebilir.

Kanun'un 603.maddesinde öngörülen **ek ödeme yükümlülüğü** ile ortaklar, şirket sözleşmesinde yapacakları düzenlemeyle, şirket esas sermayesi ile kanuni yedek akçeler toplamının şirket zararını karşılayamaması, şirketin işlerine devamı imkanının kalmaması, şirket sözleşmesinde tanımlanan ve özkaynak ihtiyacını doğuran sair hallerin ortaya çıkması halinde esas sermaye payı dışında ek ödeme yapmakla yükümlü tutulabilirler. Şirket sözleşmesinde öngörülecek ek ödeme yükümlülüğü esas sermaye payının itibari değerinin iki katını aşamaz.

Kanun'un 606.maddesinde yapılan düzenlemeyle de şirket sözleşmesine konabilecek bir hükümlerle ortaklara şirketin işletme konusunu gerçekleştirmesine yardımcı olabilecek "**yan edim yükümlülükleri**" getirilmesine imkan tanınmıştır.

Limited şirket genel kurulunun devredilemez nitelikteki yetkileri 616.maddede sayılmıştır. Ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanır. Olağan kararlar toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğuyla alınır. 621.maddede sayılan önemli kararlar içinse oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun katıldığı toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin olumlu kararı aranır.

623.maddede yer alan "limited şirket müdürler tarafından yönetilir ve temsil edilir" hükmüyle özden organ ilkesi kaldırılmıştır. Kural bu olmakla birlikte en azından bir ortağın yönetim ve temsil hakkı bulunması gerekmektedir. Ayrıca, müdürlerden en az birinin yerleşim yerinin Türkiye'de bulunması ve bu müdürün de şirketi tek başına temsil yetkisine sahip olması gerekmektedir.

BÜLTEN

Özel Sayı 2012 -Türk Ticaret Kanunu

638.madde hükmüne göre her ortak haklı sebeplerin varlığı halinde **şirketten çıkma** için dava açabilir. Ayrıca şirket sözleşmesinde yapılacak bir düzenleme ile genel koşulların oluşması üzerine ortaklara çıkma hakkı tanınabilir. Şirket sözleşmesinde bir ortağın genel kurul kararıyla şirketten çıkarılabileceği haller düzenlenebilir. Şirket haklı sebeplerin varlığı halinde bir ortağın **şirketten çıkarılmasını** dava edebilir. 641.maddede şirketten çıkarılan ortağın ayrılma akçesi talep hakkı düzenlenmiştir. Ayrılma akçesinin, ortağın sermaye payının gerçek değerine karşılık gelmesi gerekmektedir.

III)YÜRÜRLÜK

6102 sayılı Ticaret Kanunu'nun yürürlüğüne ilişkin 6103 sayılı Kanun'da öngörülen yürürlük tarihleri aşağıda özetlenmiştir.

Bu Kanun'un 22.maddesine göre anonim şirketlerin esas sözleşmelerini 14 Şubat 2011 tarihinden itibaren on sekiz ay içinde – 14.08.2012 tarihine kadar – yeni Ticaret Kanununa uyumlu hale getirmeleri gerekmektedir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bu süreyi bir yıllığına uzatma yetkisini haizdir. Bu süre içinde gerekli değişikliklerin yapılmaması halinde, esas sözleşmedeki düzenleme yerine yeni Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanacaktır. Bu konudaki kararlar toplantıda mevcut oyların çoğunluğuyla alınacaktır.

Yeni Ticaret Kanunu'nun 358.maddesi hükmü hilafına 01.07.2012 tarihinden önce anonim şirkete borçlanmış olan pay sahipleri bu tarihten itibaren üç yıl içinde nakdi ödeme yaparak borcu tasfiye etmek zorundadırlar. Bu süre içinde tasfiye gerçekleşmez ise pay sahibi 562/5.madde hükmüne göre üç yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Borcun tasfiye süresinin geçmesinden sonra pay sahibi şirkete borçlu olmaya devam ederse, şirketin alacaklıları, doğrudan şirkete borçlu pay sahibini takip edebileceklerdir.

25.maddeye göre Yeni Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan yönetim kurulu üyeleri sürelerinin sonuna kadar göreve devam ederler. Ancak tüzel kişinin temsilcisi olarak yönetim kurulunda bulunan gerçek kişi 01.07.2012 tarihinden itibaren üç ay içinde görevinden istifa eder. Onun yerine tüzel kişi ya da başkası seçilir.

26.maddeye göre esas sözleşmelerinde, genel kurul toplantı ve karar nisaplarına atıf yapılan şirketler, 01.07.2012 tarihinden itibaren 6 ay içinde esas sözleşmelerini yeni Ticaret Kanunu'na uygun hale getirmezlerse, yeni Ticaret Kanunu'nun genel kurul toplantı ve karar nisapları hakkındaki hükümler uygulanır.

28.madde hükmüne göre, Yeni Ticaret Kanunu'nun kabul edilmesinden – 13.01.2011 – en az bir yıl önce – 13.01.2010 tarihine kadar - esas sözleşme ile bazı pay gruplarına tanınmış olan yönetim kurulu üyeliği için aday gösterme hakkı, Yeni Ticaret Kanunu'nun 360. maddesinin birinci fıkrasındaki sınırı – yönetim kurulu üye sayısının yarısı – aşsa bile müktesep hak sayılır

Yine 28.maddenin 3.fıkrası hükmüne göre, Yeni Ticaret Kanunu'nun oyda imtiyazlı paylara ilişkin 479. maddenin birinci ve ikincisi fıkrasına aykırı esas sözleşmeler kanunun yayını tarihinden -14.02.2011- itibaren üç yıl içinde – 14.02.2014 – bu fıkraya uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Bu maddede öngörülen gerekli değişikliklerin ve uyarlamaların yapılmaması halinde; oyda imtiyazlı düzenleyen esas sözleşme hükümleri geçersiz hale gelir ve esas sözleşmede öngörülen oya ilişkin imtiyazların tümü kanunen sona erer.